

Europas plan mot cancer

2020/21:FPM79

Socialdepartementet

2021-03-03

Dokumentbeteckning

COM(2021) 44 final
Europas plan mot cancer

Sammanfattning

EU har arbetat för att bekämpa cancer under flera årtionden, och dess insatser, till exempel inom tobakskontroll och skydd mot farliga ämnen, har räddat och förlängt liv. EU:s senaste handlingsplan mot cancer togs dock fram i slutet av 1990-talet, och sedan dess har det gjorts omfattande framsteg inom cancerbehandling. Precisionsmedicin – som är anpassad till individuella förhållanden och behov – har förändrat patienters prognoser i stor utsträckning. Samtidigt har forskning och innovation, till exempel mRNA-teknik i samspel med digital teknik, dramatiskt ökat vår förståelse för hur cancer uppstår, utvecklas, förebyggs och diagnostiseras.

Enligt kommissionen är EU i stort behov av ett förnyat åtagande om cancerprevention, behandling och vård som tar hänsyn till de ökande utmaningarna, och möjligheterna att övervinna dem, inklusive utvecklingar inom cancervården. EU behöver en strategi som inbegriper hela statsförvaltningen, fokuserar på patienten och maximerar den nya teknikens och kunskapens potential, fördjupar samarbeten och möjligheter till europeiskt mervärde, ger jämlik tillgång till cancerkunskap, prevention, diagnostisering och vård och bättre hälsoresultat för patienterna.

Planen markerar början på en ny period inom cancerprevention och cancervård, där patienter har tillgång till högkvalitativ screening och behandling samt den senaste tekniken, med stöd på EU-nivå som möjliggör för upp- och nedskalningar och specialisering, samtidigt som medlemsstaternas ansvar för hälsopolitiken respekteras till fullo.

Europas plan mot cancer syftar till insatser mot cancer i alla stadier. Planen är strukturerad runt fyra centrala områden där EU kan tillföra som mest: (1) förebyggande insatser, (2) tidig upptäckt, (3) diagnos och behandling, samt (4) cancerpatienters och canceröverlevares livskvalitet. Med sina politiska mål, som stöds av tio flaggskeppsinitiativ och flera stödjande åtgärder, avser planen att hjälpa medlemsstaterna att vända utvecklingen när det gäller cancer.

Regeringen ser generellt positivt på förslagen i cancerplanen och flera av målen sammanfaller med de mål som framgår i den nationella cancerstrategin och den tillhörande långsiktiga inriktningen för cancervården.

Regeringen ser positivt på fokuset på det förebyggande arbetet och personcentreringen i planen.

Regeringen ser positivt på att EU nu tar ett större tag om hälsodatafrågorna, precisionsmedicin och omställningen till ett datadrivet samhälle, då det är en förutsättning för att Sverige ska kunna leverera en modern hälso- och sjukvård även i framtiden.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

EU har arbetat för att bekämpa cancer under flera årtionden, och dess insatser, till exempel inom tobakskontroll och skydd mot farliga ämnen, har räddat och förlängt liv. EU:s senaste handlingsplan mot cancer togs dock fram i slutet av 1990-talet, och sedan dess har det gjorts omfattande framsteg inom cancerbehandling. Precisionsmedicin – som är anpassad till individuella förhållanden och behov – har förändrat patienters prognoser i hög grad. Samtidigt har forskning och innovation, till exempel mRNA-teknik i samspel med digital teknik, i stor utsträckning ökat vår förståelse för hur cancer uppstår, utvecklas, förebyggs och diagnostiseras. Vidare menar kommissionen att Europas plan mot cancer också ska ses som en viktig pelare i en starkare europeisk hälsounion och ett tryggare, bättre förberett och mer resilient EU.

Kommissionen har ett samarbete med internationella organisationer så som WHO och OECD om hälsorelaterade frågor däribland cancer.

1.2 Förslagets innehåll

Dokumentet kommer ligga till grund för diskussion mellan medlemsstaterna inom ramen för olika processer. Det kan i sin tur leda till konkret handling genom forskning, nätverksuppbyggnad, erfarenhetsutbyte och konkreta åtgärder. Cancerplanen har ett holistiskt perspektiv. Fokus på prevention ses som viktigt, genom ex. förslag om ett tobaksfritt Europa, minskad skadlig

alkoholkonsumtion, kost och motion, minskad exponering för föroreningar, farliga ämnen och strålning) men också diagnos, behandling, forskning. Det handlar inte bara om att förbättra överlevnaden i antal år utan också om att detta ska ske med hög livskvalité.

Europas plan mot cancer kommer att genomföras, möjliggöras och stödjas med samtliga finansieringsinstrument som kommissionen har till sitt förfogande, och sammanlagt 4 miljarder euro har öronmärkts till åtgärder för cancerbekämpning. En betydlig del av det kommande EU för hälsa-programmet (hälsoprogrammet), sammanlagt 1,25 miljarder euro, kommer att användas för att stödja åtgärder och initiativ som ingår i planen mot cancer.

Målsättningar i cancerplanen

Cancerplanen innehåller utöver de tio flaggskeppsinitiativen en rad andra målsättningar. I detta avsnitt redogörs för de mål som redan idag har olika direktiv kopplade till sig.

Utöver detta finns det andra mål, som är kopplade till mjukare styrning alternativt är det ännu inte klart hur målen ska realiseras. Ett sådant exempel är målsättningen om att uppnå en hög andel som får tillgång till screening. För mer information om dessa hänvisas till cancerplanen i sin helhet.

Ett tobaksfritt Europa

Tobakskonsumtion är fortfarande den främsta orsaken till cancer som går att förebygga. Av all cancer kan 27 % härledas till tobak. Om tobakskonsumtionen eliminerades skulle nio av tio fall av lungcancer kunna undvikas.

Genom strikt tillämpning av EU:s ramverk för tobakskontroll och anpassning av det till ny utveckling och nya marknadstrender, bland annat striktare regler om nya produkter, kommer åtgärder att läggas fram inom Europas plan mot cancer från och med 2021 för att bidra till en tobaksfri generation, där mindre än 5 % av befolkningen använder tobak 2040, jämfört med omkring 25 % i dag. Ett mål på vägen är att nå WHO:s mål om en relativ minskning av tobakskonsumtionen på 30 % till 2025 jämfört med 2010, vilket innebär att ungefär 20 % av EU:s befolkning använder tobak. Kommissionen kommer att fortsätta att prioritera att skydda unga personer från de skadliga effekterna av tobak och relaterade produkter.

Regleringarna på EU-nivå föreslås stärkas för att dessa mål ska uppnås. Tobaksbeskattning är ett av de mest verkningsfulla verktygen för att bekämpa tobakskonsumtion, särskilt när det gäller att avskräcka unga personer från att börja röka. Kraftfulla åtgärder ska vidtas genom översyner av tobakproduktsdirektivet, direktivet om beskattning av tobak och den rättsliga ramen för enskilda personers förvärv av tobak över gränser.

Översynerna kommer bland annat att omfatta insatser med fullständig öppenhet för neutrala förpackningar och ett totalförbud mot smaksättning. Befintliga EU-byråer kommer att utnyttjas för att förbättra bedömningen av ingredienser, beskattningen kommer att utvidgas till nya tobaksvaror och insatser göras när det gäller reklam, marknadsföring och sponsring på internet och i sociala medier.

Under 2023 kommer kommissionen att föreslå en uppdatering av rådets rekommendation om rökfria miljöer så att den omfattar nya produkter, till exempel e-cigarettor och uppvärmda tobaksprodukter, och så att de rökfria miljöerna även omfattar utomhusmiljöer. Cancerplanen kommer att stimulera bättre kontroll av efterlevnaden av lagstiftningen i medlemsstaternas nationella tobakskontrollstrategier, särskilt när det gäller försäljning till minderåriga och kampanjer för att sluta röka. Detta möjliggör ett bättre genomförande av WHO:s ramkonvention om tobakskontroll, inklusive skyldigheterna om öppenhet och beakta principerna i öppenhetsregistret i sin helhet. Dessutom kommer EU:s spårningssystem att utvidgas till alla tobaksvaror 2024.

Minskad skadlig alkoholkonsumtion

Alkoholrelaterade skador är ett stort hot mot folkhälsan i EU. Under 2016 var cancer den ledande orsaken till dödsfall som kan tillskrivas alkohol och utgjorde 29 % av dessa, följt av levercirros (20 %), hjärt-kärlsjukdomar (19 %) och olycksfall (18 %). Kommissionen kommer att öka sitt stöd till medlemsstaterna och intressenter för att genomföra verksamheter angående bästa praxis och kapacitetsuppbyggnad för att minska alkoholkonsumtionen i linje med målen i FN:s hållbara utvecklingsmål. Dessa omfattar ett mål om att uppnå en relativ minskning på minst 10 % av den skadliga alkoholkonsumtionen till 2025. Kommissionen kommer dessutom att se över EU-lagstiftningen om alkoholbeskattning och om enskilda personers köp av alkohol över gränser för att se till att den fortsätter att uppfylla syftet att skapa jämvikt mellan målen om offentliga inkomster och skydd av hälsan.

För att unga personer ska utsättas mindre för alkoholmarknadsföring kommer kommissionen att noggrant övervaka vilken inverkan genomförandet av direktivet om audiovisuella medietjänster har på reklam för alkoholhaltiga drycker, bland annat på videodelningsplattformar online. Kommissionen kommer att arbeta med medlemsstaterna och den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (ERGA) och berörda aktörer för att uppmuntra själv- eller samregleringsinitiativ. Kommissionen kommer också att se över sin strategi för säljfrämjande åtgärder när det gäller alkoholhaltiga drycker och föreslå att det blir obligatoriskt med en innehållsförteckning och en näringsdeklaration före slutet på 2022 och en varning för effekter på hälsan på alkoholhaltiga dryckers etikett före utgången av 2023. Medlemsstaterna kommer också att få stöd för att

genomföra evidensbaserade korta interventioner om alkohol i primärvården, på arbetsplatser och i socialtjänsten.

2020/21:FPM79

Minskade föroreningar

Enligt kommissionen förväntar sig EU:s invånare med rätta att deras livsmiljöer är hälsosamma och hållbara. Trots omfattande lagstiftning om föroreningar orsakar över 250 000 cancerdödsfall i Europa varje år. Föroreningar har en särskild skadlig inverkan på små barn.

Luftföroreningar är en av de största orsakerna till dödsfall, med föroreningar från en mängd olika källor, däribland energi-, transport-, jordbruk- och industrisektorn. De leder till 400 000 dödsfall i förtid varje år, bland annat till följd av lungcancer, hjärtsjukdomar och stroke. Smittfarliga ämnen är också fortfarande en allvarlig risk. Det finns till exempel kemikalier med farliga egenskaper som är skadliga för miljön och människors hälsa, som orsakar cancer och påverkar immun- och andningssystemet, det endokrina och det reproduktiva systemet samt hjärt-kärlsystemet. En försvagning av människans immunsystem ökar sårbarheten för sjukdomar, inklusive cancer, och försämra kroppens förmåga att svara på vaccin.

Europas plan mot cancer kommer att användas i samverkan med den gröna given och nollutsläppsplanen för att utöka insatserna mot föroreningar i yt-, grund- och dricksvatten, jord och luft. EU:s mål- och gränsvärden för luftkvalitet kommer att ses över vid 2022, med stöd av utvärderingen av det befintliga luftkvalitetsdirektivet, för att bättre anpassa dem till WHO:s riktlinjer. Bättre övervakning, modellering och luftkvalitetsplaner kommer hjälpa lokala myndigheter att göra luften renare. Den planerade översynen av industriutsläppsdirektivet i slutet av 2021 förväntas ytterligare minska föroreningarna av vatten, luft och mark. Parallellt har kommissionen nyligen antagit sin strategi för hållbar och smart mobilitet, som beskriver en rad åtgärder som syftar till att stödja övergången till utsläppsfri rörlighet och minska utsläppen av luftföroreningar från transporter.

Med ikraftträdandet av det reviderade dricksvattendirektivet kommer en kraftfullare riskbaserad metod att användas för att hålla vårt dricksvatten fritt från föroreningar. Inom ramdirektivet för vatten kommer kommissionen att föreslå att gränsvärden införs eller skärps för koncentrationen av vissa förorenande ämnen i yt- och grundvatten som kan leda till cancer, bland annat genom konsumtion av fisk och skaldjur.

Minskad exponering för farliga ämnen och strålning

Att minska exponeringen för farliga ämnen och strålning kommer att bidra väsentligt till att förebygga cancer. Det är särskilt viktigt att öka säkerheten i produkter för konsumenter och yrkesmässiga användare och minska exponeringen för cancerframkallande ämnen i särskilda miljöer såsom

arbetsplatser, med tanke på att 52 % av de årliga arbetsrelaterade dödsfallen i EU kan hänföras till arbetsrelaterad cancer.

Direktivet om carcinogener och mutagena ämnen skyddar arbetstagare från risker kopplade till exponering på jobbet. Som en del av Europas plan mot cancer har kommissionen föreslagit att direktivet ska uppdateras med nya eller reviderade gränsvärden för exponering på arbetsplatser för tre viktiga ämnen: akrylnitril, nickelföreningar och bensen. Med förbehåll för resultatet av det pågående samrådet med arbetsmarknadens parter planerar kommissionen att lägga fram ett lagförslag 2022 för att ytterligare minska arbetstagarnas exponering för asbest för att skydda dem från cancerrisker. Inom den nya strategiska ramen för arbetsmiljö 2021–2027 förväntas åtaganden att göras för att minska exponeringen för kemikalier på arbetsplatser. Europeiska arbetsmiljöbyrån (EU-OSHA) kommer att vidareutveckla arbetstagarundersökningen om arbetares exponering för cancerriskfaktorer i Europa för att minska den arbetsrelaterade cancer.

Kommissionen kommer också att utforska åtgärder rörande exponering av ultraviolett strålning, bland annat i solarier, vilka ökar risken för melanom. Exponeringen ökar risken för melanom, vilket är den allvarligaste formen av hudcancer. den allvarligaste formen av hudcancer. Kommissionen kommer att stödja medlemsstaterna i att genomföra kraven på skydd från joniserande strålning, särskilt radon, som ligger bakom många fall av lungcancer. Euratoms forsknings- och utbildningsprogram kommer att öka kunskapen om exponering för radon och åtgärderna för att minska förekomsten av radon i bostäder och på arbetsplatser. Resultaten väntas 2025.

Slutligen kommer genomförandet av åtgärderna inom kommissionens kemikaliestrategi för hållbarhet att göra det möjligt att hantera farliga kemikalier snabbare och effektivt minska exponeringen för konsumenter och yrkesverksamma för cancerframkallande ämnen eller för andra farliga kemikalier som stör det endokrina systemet och immunförsvaret. Det kommer också att stödja en forsknings- och innovationsagenda för kemikalier för utveckling av säkra och hållbara alternativ. Till sist bör EU:s kapacitet att bedöma kemikalierisker stärkas genom upprättandet av partnerskapet för bedömning av risker som härrör från kemikalier inom Horisont Europa

Flaggskeppsinitiativ i cancerplanen

Utöver målen i planen redogörs för tio flaggskeppsinitiativ och flera stödjande åtgärder vilka ska hjälpa medlemsstaterna att vända utvecklingen när det gäller cancer.

Flaggskeppsinitiativ 1: Ett nytt kunskapscentrum för cancer som ska stödja samordningen av vetenskapliga och tekniska cancerrelaterade initiativ på EU-nivå kommer att upprättas 2021 inom det gemensamma

forskningscentrumet. Centrumet ska förmedla kunskap, sprida bästa praxis och ta fram riktlinjer för att bidra till utformning och genomförande av nya åtgärder inom cancerplanen. Det kommer till exempel att bidra till det europeiska initiativet för bilddiagnostik av cancer, det europeiska hälsodataområdet och forskning som utförs inom det föreslagna canceruppdraget (det s.k. Mission cancer).

Flaggskeppsinitiativ 2: Det europeiska initiativet för bilddiagnostik av cancer kommer att inledas 2022 i syfte att utveckla en EU-atlas över cancerrelaterade bilder och tillgängliggöra anonymiserade bilder till en mängd olika berörda parter inom sjukhusvärlden, bland forskare och innovatörer. Initiativet kommer att följa på förslaget om ett europeiskt hälsodataområde och omfatta de planerade nya test- och experimentanläggningarna för att koppla dessa data till verktyg såsom högpresterande datorsystem och artificiell intelligens samt referensvärden för cancerscreening-algoritmer. Med stöd av digitala innovationsknutpunkter kommer initiativet att ytterligare förbättra precisionsmedicinen och stödja innovativa lösningar genom mer korrekt och tillförlitlig minimalt invasiv diagnostik och uppföljning av behandlingar.

Flaggskeppsinitiativ 3: Med riktade medel inom hälsoprogrammet och andra finansieringsinstrument kommer EU:s plan mot cancer att stödja medlemsstaters insatser för att utöka rutinvaccineringen mot humant papillomvirus hos flickor och pojkar, i syfte att utrota livmoderhalscancer och andra cancerformer som orsakas av humant papillomvirus. Målet är att vaccinera minst 90 % av målpopulationen av flickor och avsevärt öka vaccinationen av pojkar i EU fram till 2030. Medlemsstaterna spelar en viktig roll för att detta mål ska uppnås.

Flaggskeppsinitiativ 4: Ett nytt EU-stött cancerscreeningprogram kommer att läggas fram inom Europas plan mot cancer för att hjälpa medlemsstaterna att säkerställa att senast 2025 ska 90 % av de invånare i EU som har rätt till screening för bröstcancer, livmoderhalscancer och tjock- och ändtarmscancer verkligen erbjudas denna screening. Programmet kommer att stödjas av EU-medel och inriktas på förbättringar inom tre nyckelområden: tillgång, kvalitet och diagnostik.

Flaggskeppsinitiativ 5: Kommissionen kommer senast 2025 att inrätta ett EU-nätverk som sammankopplar erkända nationella övergripande cancercentrum i alla medlemsstater. Nätverket ska underlätta genomförandet av kvalitetssäkrad diagnostik och behandling samt utbildning, forskning och kliniska prövningar runt om i EU. Detta gränsöverskridande samarbete kommer att öka patienternas tillgång till diagnostik och vård av hög kvalitet

och de senaste innovativa behandlingarna. Det kan också underlätta patienterörligheten för att patienter med komplexa tillstånd ska få rätt behandling. Ett nytt EU-projekt för kartläggning av kapacitet att behandla cancer kommer att bidra till kartläggning och utbyte av den kapacitet och expertis som finns runt om i EU.

Denna åtgärd kommer att bidra till att höja kvaliteten på vården, minska skillnaderna inom EU och samtidigt göra det möjligt för patienterna att få diagnos och behandling nära sitt hem. Cancerplanen ska säkerställa att 90 % av de behöriga patienterna har tillgång till ett cancercentrum senast 2030.

Flaggskeppsinitiativ 6: Det nya initiativet Diagnos och behandling av cancer för alla, som ska inledas till slutet på 2021, kommer att förbättra tillgången till innovativ cancerdiagnostik och behandling. Nästa generations sekvensteknik för snabba och effektiva genetiska profiler av tumörceller så att cancercentrum kan dela cancerprofiler och använda samma eller liknande diagnos- och behandlingsmetoder för patienter med jämförbara cancerprofiler. Initiativet har som slutmål att optimera cancerdiagnos och -behandling samt minska den ojämlika tillgången till precisionsmedicin för cancer, vilket förväntas att gagna patienterna stort.

Flaggskeppsinitiativ 7: Jämte projektet Genomik för offentlig vård kommer det europeiska initiativet för att förstå cancer (UNCAN.eu), som kommer att inledas som del av det föreslagna canceruppdraget för att bättre förstå hur cancer utvecklas, också bidra till att identifiera individer med hög risk för vanliga cancertyper med hjälp av en riskbedömningsteknik som använder polymera gener. Detta borde underlätta individanpassade metoder för prevention och behandling av cancer och möjliggöra åtgärder som kan vidtas för att minska cancerrisken eller upptäcka cancer så tidigt som möjligt.

Flaggskeppsinitiativ 8: Med medel från hälsoprogrammet kommer kommissionen att lansera initiativet Bättre liv för cancerpatienter. Dess målsättning är att till 2022 tillhandahålla ett smartkort för canceröverlevare där innehavarens kliniska historik sammanfattas och som underlättar och övervakar uppföljningsvården, inbegripet patientens egna upplevelser. Detta individanpassade och frivilliga kort i form av ett interoperabelt och portabelt e-kort eller app kommer att fungera som kontakt mellan patienten och sjukvårdspersonal för att förbättra kommunikationen eller samordningen omkring medicinsk uppföljning. Projektet kommer att slutföras genom att skapa ett virtuellt europeiskt digitalt centrum för cancerpatienter under det kommande canceruppdraget under Horisont Europa för att stödja ett standardiserat tillvägagångssätt till ett frivilligt utbyte av patientuppgifter och övervakning av överlevares hälsotillstånd senast 2023.

Flaggskeppsinitiativ 9: Under 2021 kommer kommissionen att upprätta ett register över cancerrelaterad ojämlikhet. Den kommer att identifiera trender, avvikelser och ojämlikheter mellan medlemsstater och regioner. Jämte regelbundna kvalitativa bedömningar av den landspecifika situationen kommer registret att identifiera utmaningar och särskilda åtgärdsområden för att vägleda investeringar och åtgärder på EU-nivå, nationell nivå och regional nivå som del av Europas plan mot cancer.

Flaggskeppsinitiativ 10: Under 2021 kommer kommissionen att inleda initiativet Hjälp till barn med cancer så att barn får tillgång till snabb och optimal upptäckt, diagnos, behandling och vård. Detta initiativ kommer att finansieras som del av det framtida hälsoprogrammet med syftet att förenkla tillgången till tidig diagnos och behandling av hög kvalitet genom det nya nätverket med övergripande cancercentrum. Det stöder utbildning och möjliggör delning av bästa praxis och vårdstandarder för barn med cancer och kompletterar de åtgärder som genomförs av de nya europeiska referensnätverken.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet i sig har ingen direkt påverkan eller effekt på svenska regler. Inom ramen för planen föreslås däremot översyn av bland annat tobakproduktsdirektivet, direktivet om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet, vilket kan påverka svenska regler på sikt.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Eftersom dokumentet inte innehåller några tvingande regler så kommer det inte uppkomma några direkta kostnader, en konsekvensanalys av kostnader kommer behöva göras i samband med antagandet av varje enskilt direktiv.

Planen innehåller dock en rad olika mål och för att nå dessa kommer det krävas investeringar, bland annat i såväl digital infrastruktur som en omställning till att bli bättre på att nyttja den hälsodata som genereras inom hälso- och sjukvården. Det är dock svårt att i nuläget överblicka hur stora dessa kostnader kommer att bli. Finansiering av insatser som föreslås inom ramen för EU:s datastrategi inklusive inrättande av europeiska gemensamt dataområde för hälsa aviserats i framförallt Digital Europe Programme samt Horizon Europe med start 2021 (Faktapromemoria 2019/20:FPM23).

Europas plan mot cancer kommer att genomföras, möjliggöras och stödjas med samtliga finansieringsinstrument som kommissionen har till sitt förfogande. Sammanlagt 4 miljarder euro har öronmärkts till åtgärder för cancerbekämpning. En betydlig del av det kommande hälsoprogrammet,

sammanlagt 1,25 miljarder euro, kommer att användas för att stödja åtgärder och initiativ som ingår i planen mot cancer.

2020/21:FPM79

Kommissionen har inte presenterat någon jämförelseanalys av planen.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om Europas plan mot cancer och ser generellt positivt på målen och flaggskeppsinitiativen i cancerplanen. Planen syftar till att stödja, samordna och komplettera medlemsstaternas insatser för att minska det lidande som orsakas av cancer. Det är därför positivt att flera av målen sammanfaller med de mål som framgår i den nationella cancerstrategin och den tillhörande långsiktiga inriktningen för cancervården.

En viktig utgångspunkt för regeringen är fördelningen av befogenheter mellan EU- och medlemsstaterna avseende sociala- hälso-, och sjukvårdsfrågor och att medlemsstaternas befogenheter respekteras fullt ut.

Regeringen ser positivt på att det förebyggande arbetet sätts i fokus och personcentreringen i planen.

Regeringen ser även positivt på att EU nu tar ett större tag om hälsodatafrågorna, precisionsmedicin och omställningen till ett datadrivet samhälle, då det är en förutsättning för att Sverige ska kunna leverera en modern hälso- och sjukvård även i framtiden.

Regeringen önskar dock se tydligare skrivningar om insatser inom EU:s datastrategi bland annat kopplade till säker hantering av hälsodata och inrättande av europeiskt gemensamt dataområde för hälsa.

Regeringen stödjer en folkhälsobaserad och restriktiv tobakspolitik i EU och har anslutit sig till de länder som vill gå i täten för tobakskontroll. Regeringen värnar det svenska snusundantaget och att vi själva får reglera ingredienser i och smaksättning av snus.

Regeringen välkomnar kommissionens förslag på alkoholområdet och ser positivt på att EU gemensamt kan ta steg framåt mot mer folkhälsobaserad alkoholreglering på EU-nivå

Regeringen ser fram emot det reviderade luftkvalitetsdirektivet. Den övergripande svenska målsättningen är att genomförandet av luftkvalitetsdirektiven ska hålla en hög ambitionsnivå vad gäller gräns- och målvärden för människors hälsa och miljön,

Regeringen välkomnar åtgärder som minskar exponering för farliga ämnen och ser positivt på en översyn av direktivet om carcinogener och mutagena

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända. EU:s hälsoministrar kommer ha ett första åsiktsutbyte vid den videokonferens som ersätter EPSCO (hälsa) den 16 mars.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionen bjöd in till ett offentligt samråd och regeringen inhämtade synpunkter från relevanta myndigheter inför regeringens inspel till kommissionen.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte tillämpligt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte tillämpligt.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

I meddelandet framgår att kommissionen avser upprätta en EU:s genomförandegrupp för planen mot cancer som ska samordna åtgärder och politik mellan kommissionen och andra EU-institutioner. Gruppen kommer att sammanträda regelbundet för att diskutera och granska genomförandet av planen mot cancer och det föreslagna canceruppdraget inom Horisont Europa. Den kommer att ha ett nära samarbete med:

- de utskott i Europaparlamentet som ansvarar för cancerfrågor,
- medlemsstater (genom Styrgruppen för främjande av hälsa, förebyggande av sjukdomar och hantering av icke-överförbara sjukdomar),
- canceruppdragsstyrelsen i egenskap av vetenskaplig rådgivande grupp,

- en intressentgrupp som i synnerhet består av patientgrupper som har inrättats som del av kommissionens hälsopolitiska plattform.

Kommissionen kommer att sammanträda med representanter från dessa institutioner och intressentgrupper regelbundet, minst två gånger om året. Genom detta tillvägagångssätt kan EU:s institutioner och intressenter samarbeta mer konsekvent och inkludera alla parter i Europas plan mot cancer.

Genomförandet av planen mot cancer kommer att övervakas med hjälp av en färdplan för genomförandet och framgångsindikatorer. Färdplanen och indikatorerna kommer att spegla de åtgärder som ingår i planen mot cancer och granskas regelbundet av genomförandegruppen. För att bygga vidare på det utökade europeiska cancerinformationssystemet kommer kommissionen regelbundet att samla in och offentliggöra relevanta uppgifter för att övervaka trender och bidra till registret över cancerrelaterad ojämlikhet. Detta kommer även att bidra till att följa framstegen för alla åtgärder i planen mot cancer, däribland konsekvenserna på miljö och hälsa bortom cancer.

Europas plan mot cancer kommer att utvärderas i slutet på 2024. Utvärderingen ska bedöma om de vidtagna åtgärderna är tillräckliga för att uppnå målen eller om ytterligare åtgärder krävs.

4.2 Fackuttryck/termer

mRNA-teknik

mRNA (budbärar-ribonukleinsyra) är molekylerna som lär cellerna i kroppen att skapa proteiner. Den kan användas till att skapa vaccin för att förebygga eller behandla specifika sjukdomar, till exempel vissa typer av cancer eller virus som covid-19.